

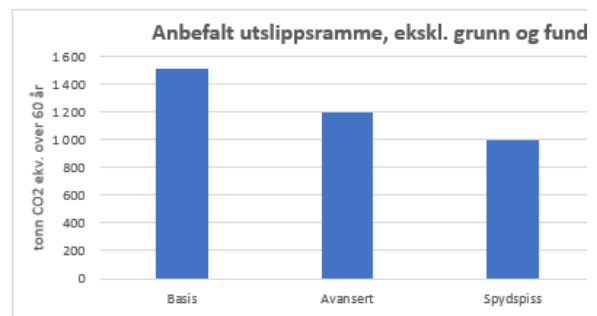
Gruppeoppgave Byggeprosjekt

Kommunen skal bygge et nytt sykehjem. Dere ønsker å stille krav til klimagassberegninger for materialbruk i hele bygget, og har allerede brukt utslippsrammeverktøyet til DFØ for å finne riktig utslippsramme for deres prosjekt.

Under vises et utklipp fra utslippsramme-verktøyet. Her har dere tastet inn riktig prosjektinfo, og fått beregnet referanseutslipp og tilhørende anbefalinger for utslippsrammer.

REFERANSEUTSLIPPET FOR DETTE BYGGET ER:	1 678 tonn CO2 ekv. over 60 år <i>inkl.</i> grunn og fundamenter
	1 514 tonn CO2 ekv. over 60 år <i>ekskl.</i> grunn og fundamenter

ANBEFALT UTSLIPPSRAMME EKSKL. GRUNN OG FUNDAMENTER				
	Basis	Avansert	Spydspiss	Egendefinert
Tonn CO2-ekv. over 60 år	1 514	1 195	997	
Tilleggsindikatorer				
kg CO2-ekv/m2 BTA/år	6,31	4,98	4,15	
kg CO2-ekv/m2 BRA/år	4,67	3,69	3,08	
kg CO2-ekv/pbt/år	0,009	0,007	0,006	

De ulike ambisjonsnivåene tilsvarer følgende reduksjon mot referansenivået:

Tilsvarende reduksjon mot referansenivå	Kommentar
Basis	0 % Utslippsrammen for basis er lik referansenivået. Dette er likevel ikke et "worstcase"-scenario
Avansert	21 % Sammensatt av ambisjonsnivå spydspiss for aktuell bygningskategori og evt. kjeller
Spydspiss	34 % Sammensatt av ambisjonsnivå avansert for aktuell bygningskategori og evt. kjeller

Oppgave a)

Dere skal nå stille krav til klimagassberegninger til prosjekteringsgruppen. Finn riktig krav i maldokumentet for å stille krav til klimagassberegninger for materialer i hele bygget, med utslippsramme for nivå «avansert». Lim inn kravtekst og sett inn riktig utslippsramme under.

Husk: Få både med selve kravformuleringen, og krav til metodikk.

Tips: Rød tekst er hjelpetekst, som ikke skal være med i ferdig kravspesifikasjon. Bruk veilederen hvis noe er uklart.

Riktig svar:

Leverandør skal levere et klimagassbudsjett for materialene i bygget, ved endt forprosjekt. Beregningene skal følge metodikken i NS 3720 – Metode for klimagassberegninger i bygninger. 60 års analyseperiode skal benyttes.

Klimagassbudsjettet skal vise at prosjektet ikke vil overstige utslippsrammen på 4,98 kg CO₂e/m² BTA. Utslippsrammene omfatter følgende systemgrenser:

- **Livsløpsfaser:** Produksjon (A1-A3), Transport til byggeplass (A4) og utskifting av materialer med kortere levetid enn bygget (B4/B5)

- **Materialer:** Materialer som inngår i bygningsdeler i konto 2 Bygning i henhold til NS 3451 *Bygningdelstabellen*, utenom konto 2.1 Grunn og fundamenter (gulv på grunn er medregnet, under 2.5 Dekker). En beskrivelse av hvilke bygningsmaterialer som må medregnes er gitt i Vedlegg 5.2. (fiktivt vedleggsnummer)

I tillegg skal leverandør beregne klimagassutslipp for grunn og fundamenter og rapportere dette separat.

Klimagassberegningene skal vise resultater for alle livsløsfaser og bygningsdeler hver for seg og samlet.

Dokumentasjon:

Klimagassregnskapet skal ha vedlagt:

- Materialliste som viser mengder og utslippsfaktorer benyttet i beregningene
- Transportavstander og levetider som er benyttet for de ulike materialene

Krav til metodikk for beregningene

Beregningene kan gjøres ved fritt valg av verktøy, så lenge kravene til metodikk overholdes. Dersom beregningene gjøres med One Click LCA må følgende prinsipper følges:

Lokaliseringsmetode for materialproduksjon

Funksjonen for lokal kompensasjon skrur av. Denne skrur av ved å gå inn på «LCA Parametere» for prosjektet. For mer informasjon se vedlegg 2 i «[Bakgrunnsinformasjon til verktøyet](#)» på DFØs nettsider.

Vinduer

Bruk utslippstall fra EPD for faktiske vindusprodukter, og ikke de generiske utslippsfaktorene for vindu som ligger som standard i programmet. Dette fordi de generiske faktorene kun omfatter tre lag med planglass og trekarmen med aluminium, men mangler andre viktige bestanddeler som påvirker utslipp, bl.a. beslag, avstandsprofil, argongass m.m.

Transportberegninger i A4

Erstatte foreslåtte transportdistanser med representative transportdistanser i hvert prosjekt, iht. distanse fra materialenes produksjonssted, dvs. transportdistanse som representerer fabrikkport til byggeplass. Velg transportmiddel «**Transport, heavy delivery lorry, 50 % load, urban**» for alle materialer utenom plasstøpt betong. Utslippsfaktoren for denne er nærmest faktoren som ligger til grunn for beregningene av referansenivået som er utgangspunkt for utslippsrammen.

Oppgave b)

Hvilket kravnummer i maldokumentet må brukes for å følge opp klimagassberegningene ved anskaffelse av entreprenør?

Tips: Bruk veilederen hvis noe er uklart.

Riktig svar: Krav 1.2.

Gruppeoppgave Anleggsprosjekt

Oppgave a)

Kommunen har et prosjekt med etablering av ny gang- og sykkelvei. Samtidig skal det også gjøres utbedringer av tilliggende veitrasé og VA-infrastruktur. Prosjektet er derfor relativt omfattende. Finn riktig kravspesifikasjon som må stilles til entreprenør for å sørge for at det gjøres tiltak som reduserer behov for energi og drivstoff i anleggsfasen.

Det er kjent at nettkapasitet ikke vil bli et problem i prosjektet.

Lim inn kravspesifikasjon inkludert dokumentasjonskrav under:

Riktig svar:

Entreprenør skal gjennomføre tiltak for å redusere behov for energi- og drivstofforbruk i anleggsfasen:

- Kartlegge/estimere forventet behov for energi og drivstoff i anleggsfasen
- Hvis relevant: Estimere forventet effektbehov i kritiske perioder
- Redusere energibehov gjennom:
  - Tidsstyrt arbeidsbelysning slik at det kun brukes belysning når det pågår arbeid
- Redusere diesel/drivstoffbehov gjennom å
  - Optimalisere transport av masser til og fra byggeplass: Ombruke masser lokalt hvis mulig, ikke flytte masser flere ganger enn det som er strengt nødvendig. Minimere transportavstander.
  - Minimere tomgangskjøring, alle maskiner og utstyr som ikke er i drift skal skrus av.
  - Så langt som mulig benytte maskiner med STEG VI-motorer for alle ikke-elektriske maskiner. Ved bruk av underleverandør skal dette etterspørres og vektlegges i anskaffelsen.
  - Så langt som mulig benytte Euro 6 - kjøretøy for transport av masser og avfall inn og ut av anlegget (med mindre det benyttes elektriske kjøretøy). Ved bruk av underleverandør skal dette etterspørres og vektlegges i anskaffelsen.
  - Eventuelle avvik skal rapporteres med begrunnelse og forelegges byggherre for godkjenning.

Dokumentasjonskrav:

I tilbud:

Plan for tiltak med beskrivelse som angitt i tildelingskriterium [sett inn riktig nummer, i dette maldokumentet er det kriterium nr. **Feil! Fant ikke referanseilden.**]

Underveis:

Forbruk av energi og ulike typer drivstoff skal rapporteres i månedsrapporter

I løpet av/etter anleggsfasen: [Angi konkret dato for frist for sluttrapportering]

- Dokumentasjon på all forbrukt energi (type og mengde)

- Dokumentasjon på alt forbruk av drivstoff (type og mengde, det må skilles på de ulike drivstofftypene som er brukt)
- Listen/tabellen over tiltak er kvittert ut med gjennomført/ikke gjennomført og signert av miljøkoordinator/miljøansvarlig

Oppgave b)

Hvilket krav-nummer bør minimum benyttes i kombinasjon med den valgte kravspesifikasjonen, for å gi tilbyderne mulighet for å konkurrere på ambisjonsnivå for tiltakene?

Tips: Se i veilederen.

Riktig svar: 3.3 Tildelingskriterium for utslippsreduksjon på byggeplass.

Her kan man plukke ut relevante del-kriterier. a) bør være minimum. b) kun aktuelt hvis kapasitet kan bli et problem. c) kan brukes selv om man ikke stiller kriterium 3.2, eller i tillegg til. Det samme gjelder d) og e).